

Opinia w sprawie nadania stopnia naukowego doktora habilitowanego

1. Sylwetka i dorobek naukowy kandydata.

Dr med. Marek Jastrzębski ukończył studia medyczne w 1995 r. Jest specjalistą w zakresie chorób wewnętrznych i specjalistą kardiologiem od 2006 r. W roku 2003 uzyskał stopień naukowy doktora medycyny na podstawie rozprawy: „Wybrane powikłania narządowe w przebiegu nadciśnienia tętniczego a markery przewlekłego zapalenia”.

Dr Jastrzębski jest doskonale wykształconym specjalistą i uznanym autorytetem w Polsce i za granicą w dziedzinie elektrofizjologii klinicznej, co potwierdził z sukcesem zdanymi egzaminami z „Clinical Cardiac Pacing” i z „Invasive Electrophysiology” European Heart Rhythm Association. Jest niewielu lekarzy z Polski, którzy zdali te egzaminy, a już zupełnym ewenementem jest to, że dr Jastrzębski zdał je oba, łącząc olbrzymią wiedzę i doświadczenie w inwazyjnej elektrofizjologii i ablacji podłoża arytmii serca z drugim ogromnym działem elektrofizjologii klinicznej, jakim jest wszczepianie i kontrola urządzeń stymulujących serce. Takie połączenie wiedzy i doświadczenia jest rzadko spotykane i świadczy o wysokim poziomie naukowym i medycznym dr Jastrzębskiego.

Przebieg i osiągnięcia w pracy zawodowej świadczą o jego zdolnościach, pracowitości i umiejętnym dążeniu do stałego doskonalenia warsztatu. Dorobek naukowy jest bogaty i wszechstronny. Z analizy bibliometrycznej wynika, że jest autorem 101 publikacji, w tym 58 w czasopiśmie z Impact Factor (łączy IF = 107.63). Co ważne, jest pierwszym autorem 63 publikacji, w tym 28 prac oryginalnych, 52 kazuistycznych, 7 listów

do wydawcy, 12 prac poglądowych oraz 2 rozdziałów w książkach. Ponadto, jest współautorem 30 doniesień prezentowanych na konferencjach naukowych, w tym 13 na konferencjach zagranicznych. Punktacja KBN/MNiSW 348 punktów, IC 110,85, liczba cytowań: 116 (ISI Web of Science 1945-2012 z dnia 24.09.2012 r.). Współczynnik Hirscha wg bazy Web of Science wynosi 5.

Komisja uważa, że dr Jastrzębski jest naukowcem, który potwierdził swoją pozycję nie tylko odpowiednią liczbą ale i wysoką wartością prac dotyczących elektrokardiologii i elektrofizjologii klinicznej. Każdy z członków Komisji wyraża się bardzo pochlebnie o dorobku i sylwetce naukowej kandydata. Prof. J. Lelakowski pisze, że dr Jastrzębski „jest wszechstronnie wykształconym lekarzem elektrokardiologiem (elektrofizjologiem), który w sposób wzorcowy przeszedł wszystkie szczeble kształcenia zawodowego, uzyskując nie tylko głęboką wiedzę lecz również umiejętności wykorzystania jej w codziennej praktyce lekarskiej. Wybitne znawstwo w zakresie diagnostyki elektrofizjologicznej, metod ablacyjnych i elektrostymulacyjnych w terapii zaburzeń rytmu serca wykorzystuje dr n. med. Marek Jastrzębski zarówno w działalności zawodowej jak i szkoleniowej. Perfekcjonizm w działalności zawodowej zawsze stanowi cel dr Marka Jastrzębskiego”. Natomiast prof. R. Baranowski dodaje, że „w środowisku lekarskim Dr Marek Jastrzębski jest postrzegany jako ekspert w dziedzinie kardiologii a szczególnie w elektrokardiografii, elektrofizjologii i zagadnieniach związanych z urządzeniami wszczepialnymi. Jest znany z innowacyjnych pomysłów w zakresie działalności naukowej i klinicznej. Jest bardzo dobrym wykładowcą, jego prezentacje cechuje perfekcjonizm w przedstawianiu bardzo trudnych

problemów, klarowność przekazu wiedzy i znakomite przygotowanie materiałów prezentacyjnych. Recenzent miał okazję przekonać się o tym wielokrotnie na różnych konferencjach”. Z kolei prof. R. Ochotny podkreśla, „że dr med. Marek Jastrzębski jest w pełni ukształtowanym naukowcem, który posiada sprecyzowane, ukierunkowane zainteresowania naukowe. Dorobek naukowy Habilitanta obejmujący publikacje, w tym prace których jest pierwszym autorem, w czasopismach o zasięgu międzynarodowym świadczą o kreatywności naukowej”.

2. Ocena publikacji będących podstawą ubiegania się o stopień naukowy doktora habilitowanego.

Dr Jastrzębski zdecydował się przedstawić do oceny cykl prac poświęconych różnym aspektom oceny elektrokardiograficznej u chorych z niewydolnością serca poddanych terapii resynchronizującej (CRT). Jest to niewątpliwie bardzo trafny wybór, gdyż po pierwsze temat jest bardzo ważny i aktualny jako że chorych z niewydolnością serca leczonych CRT jest coraz więcej, a po drugie istnieje jeszcze wiele niewiadomych, u kogo implantować CRT i jak oceniać skuteczność leczenia. Elektrokardiogram jest podstawowym narzędziem służącym do wyłonienia chorych, którzy korzystają z takiego leczenia oraz do oceny, czy stymulacja jest skuteczna i korzyści z zastosowanej terapii są jak największe. Co ważne, w tej wydawałoby się prostej dziedzinie jak ocena EKG u chorego z CRT jest jeszcze mnóstwo niewiadomych i niewyjaśnionych zagadnień.

Te 6 prac przedstawionych do oceny to:

1. Jastrzębski M, Fijorek K, Czarnecka D. Electrocardiographic patterns during left ventricular epicardial pacing. *Pacing Clin Electrophysiol* doi: 10.1111/j.1540-8159.2012.03504.x. (IF – 1.351)
2. Jastrzębski M, Wiliński J, Fijorek K, Sondej T, Czarnecka D. Mortality and morbidity in cardiac resynchronization patients: impact of lead position, paced left ventricular QRS morphology and other characteristics on long-term outcome. *Europace* 2012 doi:10.1093/europace/eus340. (IF 1.980)
3. Jastrzębski M, Kukla P, Czarnecka D, Kawecka-Jaszcz K. Specificity of the wide QRS complex tachycardia algorithms in recipients of cardiac resynchronization therapy. *J Electrocardiol.* 2012;45:319-26. (IF 1.109)
4. Jastrzębski M, Kukla P, Fijorek K, Sondej T, Czarnecka D. Electrocardiographic diagnosis of biventricular pacing in patients with non-apical right ventricular leads. *Pacing Clin Electrophysiol* 2012 doi: 10.1111/j.1540-8159.2012.03476.x. (IF 1.351)
5. Jastrzębski M. Repetitive pacemaker-mediated tachycardia occurring only during left ventricular pacing: what is the mechanism? *Heart Rhythm.* 2008;5:1482-4. (IF 4.444)
6. Jastrzębski M. Ventricular activation sequence during left ventricular pacing promotes QRS complex oversensing in the atrial channel. *Pacing Clin Electrophysiol.* 2011;34:1682-6. (IF 1.353)

Powyższe prace, o łącznym IF 10,447, opublikowane w czasopiśmie zagranicznym, tworzą cykl zajmujący się problemem diagnostyki elektrokardiograficznej u chorych z CRT. Wszyscy członkowie Komisji oceniają bardzo wysoko ich wartość merytoryczną i nowatorstwo. Prof. R.

Ochotny pisze, że „są one spójne tematycznie i traktują – kolejno - o coraz bardziej skomplikowanych problemach diagnostycznych obrazów ekg. Świadczą o inwencji badacza, krytycznym podejściu do dotychczasowej wiedzy. Wyniki wnoszą zdecydowanie nowe elementy do wiedzy, weryfikują dotychczasowe schematy. Uzyskanie tak istotnych poznawczo wyników było możliwe dzięki umiejętnemu połączeniu doświadczenia i wiedzy z zakresu elektrofizjologii i elektrokardiologii”. Prof. R. Baranowski dodaje, że „dr Jastrzębski jasno wykazał istotną rolę elektrokardiografii w tej grupie pacjentów na różnych etapach leczenia, wskazując równocześnie na ograniczenia tej metody. Prace te są bardzo istotnym wkładem naukowym w badaniach nad tym zagadnieniem. Zwraca uwagę wszechstronność i wielowątkowość w podejściu do trudnych problemów, a publikacje cechuje niezwykła staranność metodyczna, doskonałość analizy statystycznej oraz dojrzała, wszechstronna a zarazem krytyczna dyskusja własnych wyników. Wszystkie prace są innowacyjne w swojej dziedzinie i wszystkie zostały opublikowane w renomowanych pismach anglojęzycznych. Całość dowodzi, że Dr Marek Jastrzębski jest ekspertem w omawianej dziedzinie zarówno w zakresie problemów praktycznych jak i poszukiwania rozwiązań innowacyjnych oraz ich realizacji. Przedstawiona grupa publikacji to publikacje rangi światowej”.

3. Pozostała istotna aktywność naukowa

Trzeba podkreślić, że poza publikacjami stanowiącymi podstawę dorobku habilitacyjnego, dr Jastrzębski jest autorem i współtwórcą wielu doniesień naukowych znaczących w innych dziedzinach kardiologii. Należą do nich prace

dotyczące (1) strategii implantowania elektrody lewokomorowej w miejscu stymulacji nerwu przeponowego, (2) stymulacji nerwu przeponowego metodą przezżylną w terapii bezdechu centralnego, (3) mechanizmów wymuszających stymulację komorową u chorych z blokiem przedsionkowo-komorowym II stopnia, (4) aspektów dotyczących elektrofizjologii nieinwazyjnej jak występowanie w elektrokardiogramie fali J w różnych stanach klinicznych, a przede wszystkim, jej związku z ryzykiem migotania komór w ostrej fazie zawału serca, (5) różnicowania częstoskurczów z szerokimi zespołami QRS. Wiele z tych prac ma charakter pionierski i zostawia trwały ślad w podręcznikach kardiologii. Co więcej, dr Jastrzębski nie wahał się wystąpić z polemiką dotyczącą wartości elektrokardiograficznego algorytmu rozpoznawania częstoskurczu komorowego przedstawionego przez innych autorów i wykazał istotne luki w tamtych pracach. Polemika ta i konstruktywne propozycje poprawienia tych algorytmów zostały opublikowane w renomowanych pismach i stanowią jeszcze jeden dowód na dojrzałość naukową i dociekliwość dr Jastrzębskiego.

Dr Marek Jastrzębski jest również autorem prac związanych z zupełnie innymi zagadnieniami kardiologii. I tak na przykład w początkowych latach swojej działalności naukowej zajmował się problemami związanymi z zapalno-infekcyjną teorią powstawania miażdżycy. Efektem tych prac była między innymi praca doktorska.

W dorobku Dr Marka Jastrzębskiego znajdujemy również 51 opisów przypadków, z czego, co warte jest podkreślenia 35 opublikował w czasopismach z IF (łącznie IF 50,6). Przypadki opisywane przez Dr Jastrzębskiego są

przypadkami trudnymi, wymagającymi dogłębnej analizy. Dotyczą one nie tylko zagadnień związanych ze stymulacją serca, ale również z inwazyjną elektrofizjologią i ablacją podłoża arytmii serca. Niektóre z nich opublikowane są w absolutnie czołowych światowych pismach kardiologicznych, w których nierzadko opisy przypadków i zagadki elektrofizjologiczne jest trudniej opublikować niż prace oryginalne.

Wszyscy recenzenci podkreślają, że dokonania naukowe doktora Jastrzębskiego w tematyce innej niż cykl prac przedstawiony do oceny do ubiegania się o stopień naukowy doktora habilitowanego również cechują się wyjątkową oryginalnością, wnikliwością i stanowią istotny wkład w różne dziedziny kardiologii.

Dr Jastrzębski uczestniczył w kilku znaczących programach badawczych, gdzie był kierownikiem projektu: „Wpływ infekcji *Chlamydia pneumoniae* oraz przewlekłego subklinicznego zapalenia na występowanie zmian i powikłań narządowych w przebiegu nadciśnienia tętniczego” lub wykonawcą „Wpływ implantacji kardiostymulatora na przewlekłe stężenie białka C-reaktywnego”, „Wpływ terapii resynchronizującej na czynność układu autonomicznego, zaburzenia snu oraz poziom wybranych markerów zapalnych”, „Rola technik echokardiograficznych w kwalifikacji pacjentów z niewydolnością serca do leczenia stymulacją resynchronizującą”.

Jest recenzentem kilku znaczących czasopism, w tym: *Heart Rhythm*, *Kardiologii Polskiej*, *Clinical Cardiology*, *Pacing and Clinical Electrophysiology*, *Journal of Electrocardiology*, *Journal of Human Hypertension*, *Circulation Arrhythmia and Electrophysiology*, *Polish Archives of Internal Medicine* and *Journal of Atrial Fibrillation*, *International Journal of Cardiology*.

4. Działalność dydaktyczna

Dr Jastrzębski jest cenionym wykładowcą i ekspertem zapraszany do udziału w najważniejszych konferencji kardiologicznych. Wszyscy recenzenci podkreślają, że poziom wykładów i seminariów prowadzonych przez dr Jastrzębskiego jest bardzo wysoki i że sami mieli okazję i przyjemność się o tym przekonać. Na przykład, prof. Ochotny pisze, że „szczęśliwie zdarza się, że osiągnięcia, choćby dydaktyczne, dra Jastrzębskiego są mi dobrze znane z bezpośrednich kontaktów i licznych spotkań naukowych”. Przewodniczący Komisji ma również podobne zdanie. Trzeba podkreślić, że niezależnie od tego, czy wykłady przez kandydata prowadzone dotyczą kardiologii nieinwazyjnej czy też inwazyjnej, ich poziom jest bardzo wysoki, co jeszcze raz udowadnia wysokiej klasy ekspertyzę dr Jastrzębskiego w wielu dziedzinach kardiologii. Warto też jeszcze dodać, że dr Jastrzębski nie tylko uczy innych ale sam systematycznie kontynuuje swoją edukację i podnoszenie kwalifikacji, biorąc udział w licznych kursach z elektrofizjologii takich jak np. Board Certificate in Elelctrophysiology w USA. Świadczy to o jego rzetelnym i systematycznym podejściu do wiedzy kardiologicznej, chęci ciągłego podnoszenia swojej wiedzy na wyższy poziom i skromności, gdyż w wielu tych kursach mógłby być raczej wykładowcą niż słuchaczem.

5. Działalność lecznicza.

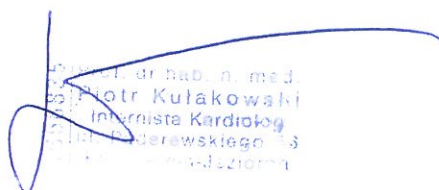
Wprawdzie nie jest to dziedzina podlegająca szczegółowej ocenie przy rozpatrywaniu osiągnięć kandydata na naukowy stopień doktora habilitowanego, ale chciałoby się zawsze, aby taki kandydat był nie tylko wysokiej klasy

naukowcem, ale również dobrym lekarzem-praktykiem. W przypadku dr Jastrzębskiego nie ma żadnych wątpliwości, że tak właśnie jest. Jest jednym z nielicznych lekarzy w Polsce, który na co dzień wykonuje z powodzeniem zarówno zabiegi wszczepiania urządzeń stymulujących serce jak i zabiegi ablacji arytmii serca. Co więcej, jakość jego pracy lekarskiej jest wybitnie wysoka i jest autorytetem w tych dziedzinach, często proszonym o konsultacje przez innych lekarzy kardiologów. Tak więc połączenie zdolności naukowych z dydaktycznymi i czysto medycznymi jest imponujące i dr Jastrzębski może stanowić wzór dla innych, jak umiejętnie połączyć te trzy aspekty działalności.

6. Podsumowanie

Po dogłębnej analizie dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego kandydata Komisja jednogłośnie stwierdza, że dr Marek Jastrzębski jest znakomitym kandydatem do ubiegania się o stopień naukowy doktora habilitowanego nauk medycznych i wnioskuje o dopuszczenie dra med. Marka Jastrzębskiego do dalszych etapów w postępowaniu o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk medycznych. Kandydat zawiązką spełnia kryteria oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego ujęte w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego (Dz. U. Nr 196, poz. 1165).

Prof. dr hab. Piotr Kułakowski – Przewodniczący Komisji

Prof. dr hab. n. med.
Piotr Kułakowski
Internista Kardiolog
ul. Piłsudskiego 13
01-430 Warszawa